

Корець С.В.
*студентка 1-го курсу факультету адвокатури
Національного університету
«Одеська юридична академія»*

НОВАЦІЇ В ПРАВОВОМУ СТАТУСІ АДВОКАТА ЗА ЧИННИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

адвокатом являється фізична особа, яка здійснює адвокатську діяльність на підставах та у порядку, що передбачені законом. Забезпечуючи належне здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги фізичним чи юридичним особам адвокат не може без наявності професійних прав та обов'язків визначених у Законі України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Перед тим як розглянути новації в правовому статусі адвоката, слід зазначити необхідність реформування інституту адвокатури в Україні, яке відбулось 05.07.2012 р. із прийняттям Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», була обумовлена рядом фактів, серед яких не останню роль відігравали також і відповідні міжнародні зобов'язані, взяті Україною, зокрема, і перед радою Європи.

адвокатура відіграє важливу роль у житті українського суспільства, що, в свою чергу, вимагає від неї високої професійності, незалежності та ефективності щодо здійсненні своїх функцій. Прийняття, у зв'язку із цим, нового Закону про адвокатуру мало б сприяти досягненню відповідних цілей та завдань, які ставляться перед цим інститутом, та які не можна було повною мірою реалізувати у межах минулого законодавства, адже, як стверджується, переважна більшість його положень не відповідала сучасному стану суспільних відносин і викликам, що постали перед українською адвокатурою.

Новий Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» за обсягом значно більший, ніж попередній Закон «Про адвокатуру», має 61 статтю плюс Прикінцеві положення (у старому законі усього 19 статей). деякі положення залишено без змін, окремі норми у порівнянні з попереднім законом значно розширені та конкретизовані, є й принципові зміни.

Принципово новою є ст.45 нового Закону, якою передбачається створення Національної асоціації адвокатів України (далі – Наау). На підставі Закону Наау є недержавною некомерційною професійною організацією, яка об'єднує всіх адвокатів України та утворюється з метою забезпечення реалізації завдань адвокатського самоврядування. таким чином, тепер членство у Наау для адвокатів України є обов'язковим. Передбачається, що створення єдиної організації буде служити гарантією незалежної діяльності адвокатури в Україні.

Новий Закон у ст.13 більш чітко визначив податковий статус адвоката, який здійснює адвокатську діяльність індивідуально, як самозайнятої особи, тобто узгоджено цей статус з Податковим кодексом України . тому для адвокатів зберігається неможливість перейти на спрощену систему оподаткування (не є суб'єктами підприємницької діяльності).

важливою зміною є чітке визначення і регламентація права адвокатів іноземних держав здійснювати свою діяльність в Україні. Згідно з положеннями статті 2 попереднього закону адвокатом могла бути особа, яка в Україні одержала свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю. у ст.6 нового Закону, що визначає поняття адвоката, це положення вже відсутнє. тепер статті 59-61 нового Закону більш чітко регулюють умови діяльності і статус іноземних адвокатів. адвокат іноземної держави може здійснювати адвокатську діяльність в Україні з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

варто звернути увагу на положення про можливу відповідальність адвоката іноземної держави. у разі вчинення таким адвокатом дисциплінарного проступку він несе дисциплінарну відповідальність у порядку, передбаченому цим Законом для адвокатів України з урахуванням особливостей, установлених частиною другою цієї статті, а саме – накладається лише попередження або виключення з Єдиного реєстру адвокатів України. Про накладення на іноземного адвоката дисциплінарного стягнення кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури повідомляє відповідний орган державної влади або орган адвокатського самоврядування іноземної держави, в якій адвокат отримав статус адвоката або набув право на заняття адвокатською діяльністю.

деякі норми старого закону збереглися і в новому Законі, але у дещо оновленому вигляді. так ст.2, 17 старого закону встановлювала загальне правило, за яким адвокатом не могла бути особа, яка має судимість. тобто йшлося про судимість за будь-який злочин. у ст.6 нового Закону цю норму істотно змінено. тепер не може бути адвокатом особа, яка має непогашену чи не зняту в установленому законом порядку судимість, але вже за вчинення тяжкого, особливо тяжкого злочину, а також злочину середньої тяжкості, за який призначено покарання у виді позбавлення волі.

Законом значно розширено права та гарантії діяльності адвокатів, але на жаль немає гарантії, які містилась у ст. 10 попереднього Закону України «Про адвокатуру», яка стосувалась того, що адвокат повідомляється про підозру у вчиненні кримінального правопорушення Генеральним прокурором України, його заступником, прокурором автономної республіки Крим, області, міст Києва, Севастополя.

Законом розширено існуючі види адвокатської діяльності, професійні права і гарантії адвокатської діяльності, визначено зміст адвокатської таємниці та ефективний правовий механізм її захисту. Заборонено будь-який вплив на адвоката, втручання у його професійну діяльність, у тому числі з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, органів адвокатського самоврядування, юридичних і фізичних осіб. Законом також встановлено обов'язковість адвокатського запиту та врегульовано питання щодо направлення адвокатом адвокатського запиту: визначено коло питань та адресатів, стосовно яких може складатися та надсилатися адвокатський запит. Запроваджено обов'язковість вимог адвокатського запиту щодо органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності та підпорядкування, об'єднань громадян.

Отже, Зау «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 р. було прийнято Верховною Радою України відповідно загальноприйнятих міжнародних критеріїв розвитку та функціонування адвокатури. Було внесено ряд новацій які змінили правовий статус адвоката і напряду поліпшили функціонування адвокатури як одного з основних інститутів України у розбудові правової та соціальної держави, який займається захистом прав та інтересів людини.